

Ratca are nevoie de bani si de ameliorare

Descriere imagine:
Ovina Ratca in expozitie la TimAgralim

In ultimii ani, la mai toate expozitiile importante de ovine din Romania, oile Ratca au starnit admiratia si curiozitatea vizitatorilor. Pornind de aici, ne-am gandit ca ar fi oportun sa prezentam cititorilor revistei Ferma aceasta rasa de ovine, oferindu-le mai multe detalii.

Pentru inceput, trebuie sa precizam ca, in Romania, aceasta oaie a fost neglijata, deoarece in literatura de specialitate ea a fost practic doar mentionata ca fiind raspandita in sud-vestul Banatului. Ciobanii profesioniști romani nu o agreeaza si nu o cresc, in principal, din cauza coarnelor lungi, teptoase si rasucite in forma de tirbuson, care ingreuneaza contentia si mulsul.

S-a observat ca, tinute impreuna cu oile Turcana, pe timp de ploaie si la temperaturi scazute, oile Ratca intra in adapost, pe cand Turcana ramane afara, ceea ce indica o sensibilitate mai mare a acestor oi la frig.

Obiectivul cresterii si sistemul de exploatare

Crescatorii exploateaza aceste oi in primul rand pentru lapte, dar si pentru carnea de miel (8-10 kg carne la sacrificare), apoi pentru lana. In ceea ce priveste lana, productia de 1,8 kg este inferioara, comparativ cu cea a rasei Turcane, pe cand la lapte, productia este superioara Turcanei, realizand, in conditii extensive, circa 60-80 litri lapte muls/an, ceea ce corespunde cu circa 15 kg de branza.

Productia de lapte este favorizata, oarecum, si datorita unei lactatii mai lungi, ca o consecinta a climatului mai cald al zonei.

S-a semnalat ca mulsul incepe din aprilie si se termina la mijlocul lunii octombrie, durand chiar si dupa

monta (1-30 septembrie).

Cresterea oilor este de tip extensiv, fiind o anexa la gospodaria mica, taraneasca, fiecare crescator detinand 1-20 oi. Ei se asociaza pentru pasunatul de primavara, vara si toamna, formand turme de 150-250 oi, intretinute pe terenurile marginale ale satului. Frecvent, oile sunt aduse pentru muls, pe rand, la casele proprietarilor.

Berbecii pasuneaza cu oile, fiind pregatiti separat pentru monta, in intervalul 15 august - 1 septembrie, dupa care incepe perioada de imperechere.

Aspecte ale ameliorarii

Cei mai buni crescatori, din satele din sud-vestul Banatului, isi asigura berbecii, de regula, din prasila proprie si nu se asociaza la pasunat si pentru sezonul de monta decat cu alti crescatori, care au in efectiv doar berbeci Ratca.

Ei selecteaza berbecii pe baza productiei de lapte a mamelor si pe baza unor caractere de exterior, printre care pozitia in V si forma in tirbuson a coarnelor, si lungimea cozii, acestea fiind cele mai importante.

Un interes aparte il prezinta ereditatea formei coarnelor in incrucisarea cu rasa Turcana (coarne in spirala laterale). Sesizam ca la hibrizii din zona de raspandire a rasei exista diferite forme ale coarnelor, printre care si tirbuson lateral, asa cum se observa si in vechile desene egiptene.

O particularitate de luat in seama este faptul ca mieii negri se pot naste mai rar, chiar si din incrucisarea oilor si a berbecilor de culoare alba, ceea ce demonstreaza recesivitatea culorii negre, fenomen neintalnit la rasa Turcana.

Stadiul de risc al rasei

Dupa lichidarea CAP-urilor, a inceput o adevarata inlocuire a oilor Ratca cu rasa Turcana. Unii crescatori se straduiesc sa o pastreze in rasa pura. Pericolul vine insa de la faptul ca cei mai multi crescatori au observat ca Turcana este mai eficienta decat Ratca, prin urmare, se intampla ca turmele asociate sa cuprinda, in perioada de monta, berbeci din ambele rase.

In momentul de fata, cresterea oilor Ratca este subventionata prin programul de resurse genetice initiat de ANARZ Bucuresti. Fara sustinere financiara, aceste oi risca sa dispara in urmatoorii 20-30 ani, odata cu stingerea generatiei actuale de crescatori de rasa pura, multi dintre ei nemaivand mostenitori care sa le continue munca.

CARACTERE SPECIFICE

Oile Ratca din sud-vestul Banatului au urmatoarele trasaturi: capul fin acoperit cu un par de culoare cafenie, coarne drepte, rasucite in tirbuson si plasate pe cap in forma literei "V" si lana grosiera, dar mai fina,

comparativ cu cea a oilor Turcane, si cu ondulatii largi, adesea cu suvite rasucite.

RATCA, LA NOI IN TARA SI IN LUME

â**Raspandire.** In Romania, oile Ratca se cresc doar in gospodariile crescatorilor din zona Muntilor Dognecei, plasati in extremitatea sud-vestica a tarii, in apropiere de granita cu Serbia.

Muntii Dognecei sunt practic o zona de dealuri inalte, accidentate, in jurul carora sunt plasate vechi sate romanesti, iar efective de oi Ratca s-au identificat in cinci dintre acestea: Binis, Doclin, Brezon, Forotic si Comoraste.

Animalele de rasa pura se gasesc in numar mare la Forotic, de unde crescatorii din celelalte sate isi cumpara berbeci. Este cert ca pentru locuitorii acestor sate, cresterea oilor Ratca a fost o ocupatie traditionala mostenita din tata in fiu, din timpuri stravechi, la care nu au renuntat nici cand s-au facut presiuni asupra lor, intre anii 1950-1989, pentru introducerea altor rase.

Numarul oilor de rasa pura este in descrestere. Conform estimarilor actuale, in cele cinci sate mai exista circa 4000 de oi, din care numai 500 sunt de rasa pura.

â**Migrari si emigrari.** Deocamdata, nu s-a dovedit, prin date istorice sau marturii, introducerea de reproducatori Ratca in zona de crestere din Banat. Este insa cunoscut faptul ca in anii 1960 s-au exportat berbeci si oi de reproducie din sudul Banatului in Ungaria.

Oaia Ratca era o rasa aparte, cu doua varietati: alba (jarul de pe fata cafeniu si lana alba) si neagra, dar actualmente, din cauza efectivului foarte mic, a fost asimilata ca varietate a rasei Turcana. Rasa se creste in efective mici (cateva mii) in Ungaria, Albania si, ocazional, in celelalte tari balcanice.

Provenienta oii Ratca este incerta, pentru aceasta existand doua variante. Pe de o parte, se vehiculeaza ca ar fi originara din zona Mongoliei, de unde ar fi fost adusa de popoarele migratoare. Pe de alta parte, se presupune ca a fost adusa de romani din Egipt in zona Balcanilor.

Ioan Padeanu